Рафис Корбанов

ЖИДЕ ТӨСТӘ КУНАКТА

Рафис Корбанов

ҖИДЕ ТӨСТӘ КУНАКТА

шигырьләр

КАЗАН
ТАТАРСТАН КИТАП НӘШРИЯТЫ
1989

ББК 84 (2Р-Тат)-5
К 60

Художнигы Л. ЗОЛОНДИНОВА

Корбанов Р. Х.

Җиде төстә кунакта: Шигырьләр.— Казан: Татар. кит. нәшр., 1989.— 31 бит.

К $\frac{4803010200—009}{М\ 132(03)—89}$ 183—89

ISBN 5—298—00159—9

© Татарстан китап нәшрияты, 1989.

ОКТЯБРЬ БӘЙРӘМЕНДӘ

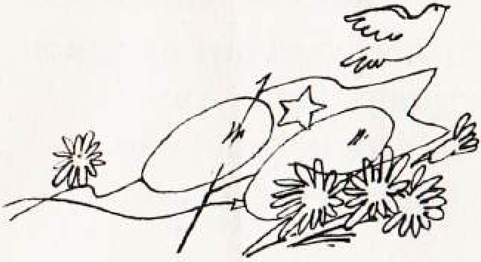

ОКТЯБРЬ ВАТАНЫ

Бүген — Октябрь бәйрәме!
Бәйрәмнәрнең иң зуры.
Бөтен җиргә якты сибә
Бөек Октябрь нуры.

Без яшәгән илдә аткан
Октябрьнең ал таңы.
Шуңа да гади ил түгел,
Ул — Октябрь Ватаны.

ӘНИНЕ БАКЧАГА ИЛТӘМ

Бүген бездә бәйрәм була.
Инде менә ничә көн
Бик тырышып әзерләдек
Шушы бәйрәм кичәсен.

Без тыпырдап биегәнне,
Без җырлаган җырларны,
Без сөйләгән шигырьләрне
Бәйрәмдә кем тыңлармы?

Әниләр тыңлар аларны!
Бакчага элек мине
Әни алып бара иде,
Ә бүген — мин әнине!

БҮЛӘК

Әти әйтә: «Октябрьгә
Әзерләдек бүләк, ди,
Чыктык алган планнарның
Барысын да үтәп»,— ди.

Әти кебек, Октябрьгә
Бүләгем бар минем дә:
Шигырь ятладым, сөйләргә
Бөек бәйрәм көнендә.

УЯУ САКЛЫЙ

Октябрьдә парад була
Ел да Кызыл мәйданда.
Төз сафларда тигез басып
Бара солдатлар анда.

Үтә солдатлар честь биреп
Кулын куеп маңгайга
Мавзолейда йоклап яткан
Даһи Ленин бабайга.

Тыныч йокла, Ленин бабай,
Шушы солдат улларың,
Курыкмыйча, уяу саклый
Тынычлыгын дөньяның.

БИЕКТӘРӘК

Бәйрәмдә халык төркеме
Мәйданнан үткән чакта
Мин әтинең иңбашында
Барам, икенче катта.

Бөтенесен күреп калам,
Әти кызу барса да.
Икенче кат биектә шул,
Шәп күренә барсы да!

Күрдем трибунадагы
Абыйларны якыннан.
«Ура!» — дидем, үткән чакта
Ленин бабай яныннан.

Ленин бабай һәйкәленнән
Елмаеп калды карап.
Баштан бүрек төшә язды,
Ленин бабайга карап.

Шактый биектә барсам да —
Икенче катта алай —
Һәммәбездән биектәрәк
Тора шул Ленин бабай!

МӘҢГЕ ЯШЬ ЛЕНИН

Ирек биргән, бәхет биргән
Бөек Октябрь безгә.
Рәхмәт әйтеп баш иябез
Шул Октябребезгә.

Кичәр еллар, чорлар аша,
Тик яшь калып ул һаман
Алып барыр илебезне
Гел яшьлегенә табан.

Гел яшәрә, матурлана,
Ямьләнә бара илем.
Чөнки аңа юл күрсәтеп
Тора мәңге яшь Ленин.

ТӨН КАЯ КИТӘ?

ТӨН КАЯ КИТӘ?

Төн кая китә икән
Иртә белән таң аткач?
Шуны уйладым әле
Кичен йокларга яткач.

Булдым бүген йокыдан
Таң атканчы торырга.
Төннең кая киткәнен
Качып карап торырга.

Мин куркак малай түгел,
Шүрләтсә дә аз гына.
Төшеп яттым тиз генә
Караватым астына.

Монда әйбәт — караңгы!
Көтәм вакыт җиткәнен.
Төннең сиздерми генә
Өйдән чыгып киткәнен.

Озак яттым. Йокыдан
Әниләр дә тордылар.
Газга чәйнек куйдылар,
Радионы бордылар.

Кызык, миңа бакчага
Барыр вакыт җитә бит.
Абый инде мәктәпкә
Укуына китә бит.

Ә төн никтер ашыкмый
Һичбер кая китәргә.
Ә мин ятам аптырап
Белми ни хәл итәргә.

Мин күзәтеп ятканны
Ахры төн сизенгәндер,
Кызык өчен бүген ул
Китмәскә дип килгәндер.

Һәм карават astыннан
Чыккан идем... шаккаттым!
Ә төн кая киткән соң?
Өйнең эче яп-якты!

Һич зыян юк, барыбер
Белдем бит шунда яткач —
Төн карават астына
Кача икән таң аткач!

АРТТАН ЙӨРЕРЛӘР

Болын тулы күбәләкләр,
Аклары бар, сарысы.
Ничек оча икән алар,
Их, бер тотып карыйсы!
Ләкин бер дә тоттырмыйлар,
Очалар да китәләр.
Бер чәчәккә куналар да
Мин килгәнне көтәләр.
Килсәм, тагын тоттырмыйлар,
Мине шулай үртиләр.
Менә нинди уңганнар без,
Тиз очабыз, күр, диләр.
Ничек баштук белмәгәнмен,
Ура! Төште исемә:
Чәчәк төшкән күлмәгемне
Киеп чыгам өстемә.
Ул чагында артларыннан
Кирәк булмас куарга.
Үзләре арттан йөрерләр
Күлмәгемә кунарга.

НИЧЕК ЮАТАСЫ

Минем энем Низами
Еламыйча йокламый.

Шунсы кызык: аннан соң,
Бераз елаганнан соң,
Үзе дә сизми кала,
Тирән йокыга тала.

Әни китте эшкә дип,
Кисәтте, тот истә, дип,
Йөремә уйнап, диде,
Энеңне уйнат, диде.

Уеннар бик күп булды,
Уйный торгач, туйдырды.

Тукта, энем йокласа,
Ял итәрмен, ичмаса.

Тик ничек йоклатасы,
Әллә соң елатасы?

Чәченнән тарткан идем,
Елый башлады энем.

Тик хәзер эшләр яман:
Елый да елый һаман.

Их, ничек юатасы,
Елаудан туктатасы?..

МАЙМЫЛ БИРЕГЕЗ МИҢА

Каюмнарның куяны бар,
Этләре бар Вилләрнең.
Мамык шикелле йоп-йомшак
Песие бар Дилбәрнең.

Песи бөтен кешедә бар,
Песисез кеше сирәк.
Ә миңамы? Песи түгел,
Миңа шул маймыл кирәк.

Әйе, әйе, маймыл инде.
Аптырыйсыз мәллә сез?
Безгә каян маймыл килсен
Дип сорыйсыз мәллә сез?

Джунглида гына тик
Яши алар, дисезме?
Зоопаркта маймыл барын
Әллә сез белмисезме?

Ник яшәмидер инде ул
Маймыллар бездә генә?
Югыйсә бит урманнар да
Җитәрлек үзләренә.

Мин дә кулга берәр маймыл
Иялəштерер идем.
Аны карап, сөеп кенә,
Күтәреп йөрер идем.

Юк, мин аны куян кебек
Тотмас идем читлектә.
Песи кебек рәхәтләнеп
Йөрер иде иректә.

Минем янда яшәвенә
Һич үкенмәс иде ул.
Кире джунглиенә
Китәм димәс иде ул.
Нигә китсен, йорт маймылы
Булыр иде инде ул!

ТАШБАКА

Ташбаканы кызганам мин,
Ярдәм итәр идем дә...
Үз өен һаман күтәреп
Йөртә мескен иңендә.

Соң, ул ташны кемгә кирәк
Диеп беләдер инде?
Һәркемгә өй кадерле шул,
Шуңа күрәдер инде.

МИН ПЕСИНЕ КЫЗГАНАМ

Шук та инде бу песи,
Уенда — уен гына.
Бакчадан кайтуыма
Сарыла муеныма.

Өйдә үзенә генә
Күңелсездер шул аңа.
Көне буе берүзе,
Иптәш тә юк уйнарга.

Алып барыр идем дә
Бакчага,
тик эниләр
Алай ярамый, диләр,
Песине җибәрмиләр.

Мин песине кызганам.
Дәү үскәч, торам уйлап
Песи бакчасы ачарга —
Рәхәтләнсеннәр уйнап.

КЕМ САЛГАНДЫР

Керпе таякка таянып
Йөри гел мультфильмдә.
Урманда чып-чын керпене
Күргәнем бар минем дә.

Таяксыз да бик шәп йөри,
Кәрзинен дә күрмәссең...
Ләкин менә җилкәсенә
Кем салгандыр гөмбәсен?..

ҖИЛӘКТӘ

Җиләклектә
Җиләк күп.
Җиләклектә
Чиләк күп.

Һәр малайда
Бер чиләк.
Каян җыярга кирәк
Моның кадәрле
Җиләк?!

Барбер булмас
Тутырып,
Ашыйм гына
Утырып.

СУКМАК

Йөгерә сукмак, чаба,
Элдерә болын буйлап.
Үләннәр белән уйнап,
Чәчәкләр белән уйнап.

Инешкә килеп җитә,
Басмага кереп китә.
Чабып чыга да үргә
Йөгереп менеп китә.

Үргә менгәч, йөгереп
Урманга китә кереп.
Арып-талып бетәбез
Сукмак артыннан йөреп.

Ял итәбез аннан соң
Сулап урман һавасын.
Инде кузгалыйк, дисәк,
Сукмак кая калган соң?

Табып булмый сукмакны —
Урман куе шулчаклы.
Адаштылар бугай, дип
Курыкмагыз ул чаклы.

Сукмакны бит кайчандыр
Кешеләр салып үткән.
Димәк, сукмак салырга
Безгә дә чират җиткән.

ИКЕ АГАЧ

Үсә икән бер бакчада
Ике агач:
Җимеш бирми торган тирәк
Һәм алмагач.

Күршесенең бирмәвеннән
Җиләк-җимеш
Бер заман бу алмагачы
Көлгән, имеш.

Язын болар икесе дә
Яфрак яргач,
Оялаган ди тирәккә
Бер сандугач.

Җырчы кошчык оя корган
Шушы көннән
Алмагач та көлми икән
Күршесеннән.

Ничек көлсен, инде хәзер
Тирәкнең дә
Куанычы, борчуы бар
Йөрәгендә.

Алмагачы үстергән күк
Алмаларын,
Шаулый тирәк саклап былбыл
Балаларын.

БЕР ЯШЕ ТУЛГАН КӨННЕ

Гөлсем әле кечкенә,
Бәләкәй бәби генә.
Ниләр сөйләгәнен дә
Аңлый тик әни генә.

Әти бүген кибеттән
Бер яше тулган көнгә
Үзеннән дә зур курчак
Алып кайтты Гөлсемгә.

Курчакның да иң шәбен,
Сөйли белә торганын.
Җитәкләгәч кулыннан,
Йөри белә торганын.

Нәни генә булса да,
Куанды шул Гөлсем дә,
Башка уенчыкларның
Күрми хәзер берсен дә.

Аякка басты торып,
Курчагына тотынып.
Курчагыннан күрмәкче,
Үзе тәпи йөрмәкче!

КОЙМА

Кайсы уйлап чыгаргандыр,
Белмим, кайсы коргандыр,
Әйтерсең лә койма кормый
Яшәп булмый торгандыр.

Исем китми, торсын әйдә
Урамнарны аерып,
Әллә кайчан куйган инде
Бер тактасын каерып.

Таһир абый көн дә килеп
Кадаклап куйган була,
Бүтән моннан йөрмәгез, дип,
Орышкан, тыйган була.

Туры юлы шуннан булгач,
Урыйммы соң коймаңы?!
Каердым да чыктым тагын
Бер тактасын мин аның.

Каеруын да каердым,
Каерып чыккан өчен
Чалбар балагын аерып
Койма да алды үчен.

САЛКЫН

Өерелеп килеп керә
Салкын өйгә ишектән.
Ахрысы ул өйдә җылы
Булганлыгын ишеткән.
Һаман салкын булып тору
Туйдыргандыр аңа да.
Җылыныр да, ул урамга
Чыгып китәр яңадан.
Аннан урам да җылыныр.
Мин дә аннан урамга
Чыгармын, дусларым белән
Тауда чана шуарга.

КЫШНЫ ҖЫЛЫТТЫМ

Шык-шык итеп тәрәзәгә
Кем кага?
Чакырамы әллә берсе
Урамга?

Бу суыкта тышта туңып
Йөрмәсен —
Үзен өйгә дәшим, өши
Күрмәсен.

Көне дә бит аның суык —
Чын котып.
Булса иде кышны бераз
Җылытып.

Баксам, тыштан песнәк шакый
икән бит.
Миннән шулай ярдәм сорап
Килгән бит.

Тәрәзәдән җимлек элдем
Кошка мин.
Гүя шулай җылы өрдем
Кышка мин.

БӘРЕЛӘ КҮРМӘСЕН

Космоска очты абыйлар.
Мин аларның корабын
Күрмәмме дип, төне буе
Бүген күккә карадым.

Күк тулы йолдызлар белән!
Йолдызлар арасыннан
Бәрелмим дип, курка-курка
Корабль бара сыман.

Күрмәсәм күрмәмен инде,
Тизрәк таң атсын иде.
Йолдызлар сүнсен дә, кораб
Исән-сау кайтсын иде.

КУРЧАК КИБЕТЕНДӘ

Бу кибеттә шүрлекләрне
Курчак белән тутырганнар.
Курчаклары җанлымыни —
Тезелешеп утырганнар.

Тып-тын гына утыралар,
Моңсу гына утыралар.
Театрда гүя моңсу
Спектакль карый алар.

Ә кибеттә әрле-бирле
Күпме кеше йөреп тора.
Күпме кеше чыгып тора,
Күпме кеше кереп тора.

Курчакларны гына менә
Сайлап кына алалар шул.
Сайланудан калганнары
Шүрлекләрдә калалар шул.

Курчак карап йөри торгач
Әллә ничек булып китте.
Алынмыйча торганнарын
Күргәч, күңел тулып китте.

Кызгану да барыбер шул
Юкка гына, бушка гына.
Һәммәсен дә алыр идем
Бирсәләр шул бушка гына.

САРАГА РӘХМӘТ

Карале, кара,
Трамвай бара.
Ә трамвайда
Утыра Сара.

Тукталыш саен
Кешеләр тула.
Трамвай шунда
Шыгрым була.

Кая ди инде
Ул утырырга,
Урын калмаган
Басып торырга.

Шулай булса да,
Әнә бер абый
Буш урын эзләп
Як-якка карый.

Тагын бер апа
Баласын асып
Ишек янында
Чак тора басып.

Абый — инвалид,
Таяк кулында.
Аягын өзгән
Сугыш кырында.

Кайсына урын
Бирергә икән?
Апага микән,
Абыйга микән?

Абыйга урнын
Бирергә булды.
— Утырыгыз,— дип
Урыннан торды.

Абый зур рәхмәт
Әйтте Сарага.
Аннан борылып
Теге апага
Бирде урынын.
Шатланды ана.
Бик күп рәхмәтләр
Укыды аңа.

Абый елмаеп
Карый Сарага.
— Рәхмәтеңне,— ди,—
Әйт бу балага.

ПУМАЛА

Нәрсә булган пумалага,
Чәче тузган, битендә —
Буяу табы. Аунап ята
Идәннең бер читендә.

Нәрсә булсын, аны кичә
Ясаганнан соң рәсем,
Юындырып та тормыйча,
Ташлаган шунда Рәсим.

Бик кызганыч булды миңа
Пумала түгел, Рәсим.—
Беркайчан да яхшы рәссам
Чыкмас аннан, күрәсең.

ИДӘН СЕБЕРСӘГЕЗ

Күктәге җылы кояшка
Башын сузган гөлләрне,
Балыкларны бишегендә
Тибрәндергән күлләрне,

Тагын кайчан ясармын дип,
Мин шуларның барсын да,
Бер карандаш уйланып
Яткан диван астында.

Яткан көтеп — кайчан табып
Алыр мине Сара, дип.
Карандашка шундый моңсу
Һәм ямансу аңа бик.

Яткан көтеп ул Сараның
Идәнне себергәнен.
Себеркенең тузан әзләп
Диван астына кергәнен.

Әй сез, дуслар, тормагыз һич
Сара кебек көттереп.
Һәр көн саен чыгарыгыз
Идәннәрне себереп.

Чынлап әйтәм: себерсәгез,
Беркайчан алданмассыз,
Диван астыннан нәрсә дә
Булса тапмый калмассыз.

ТӘМЛӘНГӘН

Каюм кайткан ашыгып,
Кайткан шундый ачыгып.

— Кем анда?.. Берегез,— ди,—
Ашарга бирегез,— ди.

Беркем дә юк өйдә тик.
Сәгать кенә: «Тик тә тик.
Әле эштә бар да,— ди,—
Пешмәде ашарга»,— ди.

Шунда төште исенә:
Киткән чакта әшенә
Әйткән иде әнисе:
— Бүген соңга калам,— дип,—
Иртә кайтсаң ашарга
Пешерә тор, балам,— дип.

Ләкин боткадан башка
Үзе бер генә аш та
Белми бит ул пешерә.
Әле шуның өстенә
Һич яратмый ул аны.
Вәт пешер шул ботканы!

...Ә бүгенме, ә бүген
Ботка да тәмсез түгел!

МОҢНЫ УЯТТЫЛАР

Каеннар бишек шикелле
Күренә туган якта.
Сары чыбылдык эчендә
Көзге моң йоклап ята.

Баш очыннан җылы якка
Кыр казлары очалар.
Каңгылдашып көзге моңны
Уятыр төсле алар.

Уяттылар да шул инде —
Ямансу булып китте.
Киек казлар китә бит дип
Күңелем тулып китте.

ЧЫРШЫ БӘЙРӘМЕНДӘ

Беркемне дә танымассың,
Кайсы төлке, кайсы бүре.
Кемдер килгән аю булып,
Керпе булган кайсыбере.

Ә Каюммы? Каюм — куян.
Йөри куркып, посып кына.
Нигә курка, кемнән курка,
Йөрер чакта очып кына?

Курка бугай дусларыннан —
Сизмәсеннәр, белмәсеннәр.
Чып-чын куян икән бу дип
Үрти-үрти көлмәсеннәр.

Чөнки килгән чагында ук
Трамвайда «куян» булып
Барган өчен контролер
Колагыннан алды борып.

САРА АВЫРЫЙ

Сара йөткерә
Кырых та кырых!
Температура
Сарада — кырык!

Сара авырый,
Ут кебек яна.
Салкын тигән шул
Каяндыр аңа.
Каян тигәнен
Әйтергә әле
Сараның бер дә
Калмаган хәле.

Ә мин бик яхшы
Беләм, акыллым,
Кая тигәнен
Аңа салкынның.

Безгә дә салкын
Берүк тимәсен,
Төймәләп йөрик
Пальто төймәсен.

Ул гына түгел,
Күрдем мин тагын
Аның кичә кар
Ашап торганын.

Сара авырый,
Ут кебек яна.
Карның салкыны
Тигән шул аңа.

ҖИДЕ ТӨСТӘ КУНАКТА

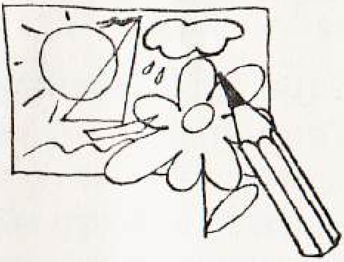

АК

Кыш җиткәч ак кар төшә,
Аклык була бар төштә.

Ап-ак карда каралып,
Күренеп тормас өчен,
Төлке белән бүрегә
Бер дә тоттырмас өчен.

Ак төскә керә куян.
Ак төсне белә куян.

Ак төс шул — саклык төсе.
Ныклыгын саклый безнең
Ак халатлы апалар
Сәламәтлегебезнең.

Яхшы кешеләргә дә
Ак күңелле син, диләр.
Теләкнең дә иң шәбен —
Ап-ак бәхет телиләр.

КАРА

Кара төс ул — җир төсе.
Кара була җир өсте.

Кара була төннәр дә.
Кап-кара күз Дилбәрдә.

Әнинең дә, күр әле,
Шомырт кара күзләре.
Кара күзләр. Тик изгелек
Тели бары үзләре.

КӨРӘН

Нәрсәнең төсе көрән?
Әйтегез берәм-берәм.

Аюның туны көрән.
Тун түгел, йоны көрән.

Эзләнә торгач, күрәм —
Минем бүрек тә көрән.

Бастым көзге каршына,
Күзем төште башыма.

Эзлисе юк еракта,
Иплә брәк карасам —
Үземнең бит чәчем дә
Көрән икән ләбаса!

КЫЗЫЛ

Кызыл төсне беләсезме?
Кадерле төс ул безгә.
Кремльдә кызыл йолдыз
Нур сибә илебезгә.

Яхшы укыганга кызыл
Йолдыз таккан Гөлйөзем.
Мин дә бишлегә укырмын,
Кызартмам әни йөзен.

ЗӘҢГӘР

Диңгезләр зәңгәр була,
Инешләр зәңгәр була.
Зәңгәр була күк йөзе,
Зәңгәр — апамның күзе.

Булыр иде үлән дә,
Хәтта кояш та зәңгәр,
Зәңгәр карандаш белән
Рәсем ясасаң әгәр.

САРЫ

Иген кыры өлгергән —
Сап-сары төскә кергән.
Озак тормас, саргаер
Агачлар да урманда.

Яфраклар төшеп, җирне
Төрер сары юрганга.
Белмәсәгез, белегез —
Сары төскә кертә көз.

ЯШЕЛ

Кичә яшел чирәмдә
Уйнамадык ни генә!
Өйгә кайткач тик менә
Орышты әни генә.

Мөдәррис мине яшел
Чирәмгә еккан иде.
Ап-ак күлмәгемә дә
Яшел төс йоккан иде.

ЭЧТӘЛЕК

Октябрь бәйрәмендә

Октябрь Ватаны. . . .3
Әнине бакчага илтәм. .3
Бүләк. 4
Уяу саклый. 4
Биектәрәк. 5
Мәңге яшь Ленин. . . .6

Төн кая китә?

Төн кая китә? 7
Арттан йөрерләр 9
Ничек юатасы. 9
Маймыл бирегез миңа. .10
Ташбака. 12
Мин песине кызганам. .12
Кем салгандыр. . . .13
Җиләктә. 13
Сукмак. 14
Ике агач. 15
Бер яше тулган көнне. .16
Койма. 16
Салкын. 17
Кышны җылыттым. .18
Бәрелә күрмәсен. . . .18
Курчак кибетендә. . .19
Сарага рәхмәт 20
Пумала 22
Идән себерсәгез . . . 22
Тәмләнгән 23
Моңны уяттылар. . .24
Чыршы бәйрәмендә. .24
Сара авырый. 25

Җиде төстә кунакта

Ак. 27
Кара. 28
Көрән. 28
Кызыл. 29
Зәңгәр. 29
Сары 30
Яшел 30

КЕЧЕ ЯШЬТӘГЕ МӘКТӘП БАЛАЛАРЫНА

Курбанов Рафис Харисович

В ГОСТЯХ У РАДУГИ

Стихи

(на татарском языке)

Редакторы **Т. Нурмөхәммәтов.**
Художество редакторы **Ф. Хасьянова.**
Техник редакторы **М. Абитова.**
Корректоры **Г. Вәлиуллина**

ИБ №5294

Җыярга тапшырылды 25.08.88. Басарга кул куелды 8.12.88. Форматы $60\times90^1/_{16}$. Типогр. кәгазе № 1. «Школьная» гарнитурасы. Кабарынкы басма. Шартлы басма табагы 2,0. Шартлы буяу-оттиск 3,0. Нәшер-хисап табагы 1,14. Тиражы 20 000 экз. Заказ Е-465. Бәясе 5 тиен.

Татарстан китап нәшрияты. 420084. Казан, Бауман ур., 19.
Татарское книжное издательство. 420084. Казань, ул. Баумана, 19.

Татарстан АССР Нәшрият, полиграфия һәм китап сәүдәсе эшләре дәүләт комитетының Камил Якуб исемендәге полиграфия комбинаты. 420084. Казан, Бауман ур., 19.

5 тиен.